

การฟ้องร้องของชาวช่อง

กรณีศึกษา หมู่บ้านกระทิง ตำบลพลอง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

นางสาวหฤทัย นัยโมกษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-524-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE DANCE OF CHONG ETHNIC GROUP
: A CASE STUDY IN KRATING VILLAGE, TAMBON PLUANG, MAKAM DISTRICT
CHANTABURI PROVINCE

MISS HARUETAI NAIMOKE

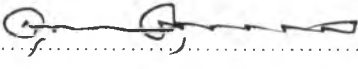
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance
Department of Dance
Faculty of Fine and Applied Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-346-524-3

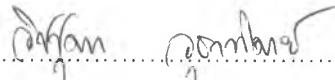
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การฟ้องร้องของชาวช่อง : กรณีศึกษาหมู่บ้านกระตัง ตำบลพลวง
 อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
โดย นางสาวหฤทัย นัยโมกข์
ภาควิชา นาฏยศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ วิชชุดา วุธาพิติย์

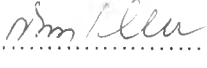
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

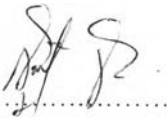

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(อาจารย์ จรรมนง แสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์วิชชุดา วุธาพิติย์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ สวภา เวชสุรกษ)

.....กรรมการ
(อาจารย์สุรัตน์ จงดา)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ วิชชุตา วุฒาทิตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นในการทำวิทยานิพนธ์ และกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ในการนี้ ใคร่ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ข้อคิดและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิจัยฉบับนี้ รวมไปถึงบุคลากร และวิทยากรทุกท่านที่ให้ความกรุณา ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย อาทิเช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชา สุพรรณไพบูลย์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี อาจารย์สุวิทย์ สุนทวนิค โฉงเวียนคลองพลูวิทยา อาจารย์สมเกียรติ ภูมิศักดิ์ หัวหน้าหมวดปีพาทย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ชาวของในหมู่บ้านกระต๊องทุกท่านที่ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลภาคสนาม คุณดุสิต นามแก้ว และพี่ ๆ จากสำนักโบราณคดีได้นำทุกท่าน คุณพนิดา บุญทองขาว คุณอริยา ลิ้มกาญจนพงศ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของบิดาผู้ล่วงลับ ที่ผลักดันให้ผู้วิจัยเข้ารับการศึกษา มารดาผู้ให้ความช่วยเหลือ ทั้งร่างกาย แรงใจ และส่งเสริมผู้วิจัยเสมอมา จนผู้วิจัยประสบผลสำเร็จได้ในวันนี้ ตลอดจนครู-อาจารย์ทุกท่านที่ได้ปลูกฝัง อบรม สั่งสอนศิลปวิทยาเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน รวมไปถึงบุคคลที่ผู้วิจัยอาจกล่าวนามได้ไว้ ณ ที่นี้ ที่คอยช่วยเหลือ ส่งเสริมทั้งร่างกาย แรงใจ ให้ความช่วยเหลือดูแลห่วงใยผู้วิจัยด้วยดีตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอรำลึกถึงและจดจำตลอดไป

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อการศึกษาอยู่บ้าง ผู้วิจัยใคร่ขออุทิศคุณประโยชน์ และความดีที่ได้นั้นเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดาที่ล่วงลับ มารดา ครู อาจารย์ และผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยทุกท่าน

นางสาวหฤทัย นัยเมิกซ์

ทฤทัย นัทโฆภักดิ์ : การฟ้อนรำของชาวซอ : กรณีศึกษาหมู่บ้านกระทิง ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
(THE DANCE OF CHONG ETHNIC GROUP : A CASE STUDY IN KRATING VILLAGE, TAMBON PLUANG, MAKAM
DISTRICT CHANTABURI PROVINCE.) อ.ที่ปรึกษา : อ.วิษุตา วุฒาทิตย์, 278 หน้า. ISBN 974-346-524-3

วิทยานิพนธ์เรื่อง การฟ้อนรำของชาวซอ : กรณีศึกษาหมู่บ้านกระทิง ตำบลพลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการฟ้อนรำของกลุ่มชนชาวซอ ในหมู่บ้านกระทิง จังหวัดจันทบุรี ช่วงปี พ.ศ.2541-2543 ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชนชาวซอ การสัมภาษณ์ชาวซอในหมู่บ้านกระทิง เข้าร่วมสังเกตการณ์ ในการประกอบพิธีกรรมจริง บันทึกเสียงและบันทึกเทปวีดิทัศน์ สังเกตและจดบันทึกท่ารำจากการสาธิตการประกอบพิธีกรรม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง วิเคราะห์และนำเสนอ

จากการศึกษาพบว่า การฟ้อนรำของชาวซอ มีปรากฏอยู่ใน 3 พิธีกรรมคือ พิธีแต่งงานใหญ่ พิธีเล่นผีหึ่ง และพิธีเล่นผีโรง พิธีแต่งงานใหญ่เป็นพิธีที่จัดขึ้นเมื่อมีการแต่งงานของลูกสาวคนโตในครอบครัวเท่านั้น และพบว่ามีพิธีฟ้อนรำแทรกอยู่ในขั้นตอนการประกอบพิธี 3 พิธีคือ พิธีชนวัวชนควาย พิธีโค่นตะเคียน และพิธีชันไม้ ช่วงที่ 1 เมื่อชบวนขันหมากแห่มาจากบ้านเจ้าบ่าวที่ลานบ้านเจ้าสาว จะมีการแสดงชนวัวชนควาย โดยชาย 2 คน สวมเขี้ยวเขาควยเทียมบนศีรษะ ออกท่าทางต่าง ๆ ไล่ชีวิตกันประมาณ 15-20 นาที โดยมีชายอีก 2-3 คน กระทุ้งไม้คันทะลาและเขย่ากระดิ่งโลหะให้จังหวะประกอบการออกท่าทาง ในช่วงที่ 2 เป็นการฟ้อนรำระหว่างที่หมอบล็อกผู้ประกอบพิธีทำพิธีโค่นตะเคียน ถือขวานปูลู ฟ้อนรำท่าทำเดินวนรอบคู่บ่าวสาว ท่าทำทางโค่นตะเคียนสมมติที่เรียกว่าเซงเลง การฟ้อนรำในช่วงนี้ เป็นการฟ้อนรำโดยผู้ประกอบพิธี ช่วงที่ 3 เป็นการฟ้อนรำระหว่างที่หมอบล็อกทำพิธีชันไม้ ท่าทำทางเลียนแบบกิริยาของไม้ เดินวนรอบคู่บ่าวสาว ส่วนในพิธีเล่นผีหึ่ง และเล่นผีโรง เป็นพิธีที่ชาวซอกระทำเพื่อเซ่นไหว้บูชาผีบรรพบุรุษ โดยเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษมาเข้าร่างทรง เพื่อไปตามทุกข์สุขกัน ในการเล่นผีหึ่งและเล่นผีโรงนี้ พบว่ามีการฟ้อนรำแทรกอยู่ในระหว่างการเชิญวิญญาณผีบรรพบุรุษมาเข้าร่างทรง โดยร่างทรงจะออกท่าทางฟ้อนรำท่าทำทางต่าง ๆ ประกอบคำร้องโดยมีกลองและไม่กรับเป็นเครื่องกำกับจังหวะ

เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการฟ้อนรำเป็นลักษณะที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการฟ้อนรำในพิธีแต่งงานไม่มีคันทะลา เป็นอุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ขึ้นทำด้วยไม้ไผ่ ด้านปลายสุดของไม้ไผ่ผูกซึ่งด้วยกะลา ใช้กระทบให้เกิดเสียงเป็นจังหวะประกอบการฟ้อนรำ มีเซงเลงเป็นไม้ไผ่สานเป็นรูปกรวย เป็นถึงสมมติไม้เป็นต้นไม้ในพิธีโค่นตะเคียน ส่วนในพิธีเล่นผีหึ่งและเล่นผีโรง ผู้ฟ้อนรำใช้ผ้าขาวม้าเป็นอุปกรณ์ประกอบการฟ้อนรำท่าทำเพื่อสื่อให้ทราบว่าวิญญาณผีบรรพบุรุษที่มาเข้าร่างทรงนั้นเป็นใคร กลองที่ใช้ตีประกอบการจังหวะมีลักษณะคล้ายกลองยาว แต่มีขนาดเล็กกว่า

การฟ้อนรำของชาวซอ เป็นส่วนสำคัญในการประกอบพิธีกรรม ทั้ง 3 พิธี ซึ่งสังเกตได้ว่าปัจจุบันการประกอบพิธีทั้ง 3 พิธีนั้น มีการประกอบพิธีกรรมลดน้อยลงจากเดิมมาก เนื่องจากการแต่งงานของลูกสาวคนโตในพิธีการแต่งงานใหญ่นั้นหากเป็นการแต่งงานกับชนถิ่นที่ไม่ใช่ชาวซอก็จะไม่มีการประกอบพิธีให้เห็น ส่วนพิธีเล่นผีหึ่งและเล่นผีโรงชาวซอก็ไม่ค่อยให้ความสำคัญและจัดการประกอบพิธีนี้ลดน้อยลงกว่าเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยม และความเชื่อเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษลดน้อยลง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้การฟ้อนรำของชาวซอสูญหายไป จึงควรรักษาและสืบทอดการฟ้อนรำ อันเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนชาวซอนี้ให้คงอยู่สืบต่อไป นอกจากนี้ควรมีการศึกษาและรวบรวมเกี่ยวกับการฟ้อนรำของชาวซอในหมู่บ้านอื่น ๆ และในจังหวัดใกล้เคียงที่ยังคงมีชาวซออาศัยอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากอาจพบรูปแบบและลักษณะการฟ้อนรำที่แตกต่างไปจากการฟ้อนรำของชาวซอในหมู่บ้านกระทิง

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... วิษุตา วุฒาทิตย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี).....

4186570835: MAJOR THAI DANCE

KEY WORD: CHONG DANCE / CHONG PEOPLE / KRATING VILLAGE
CHANTABURI

HARUETAI NAIMOKE : THE DANCE OF THE CHONG ETHNIC GROUP : A
CASE STYDY IN KRATING VILLAGE, TAMBON PLUANG, MAKAM
DISTRICT CHANTABURI PROVINCE. THESIS ADVISOR: VIJUTA
VUDHATIYA. 278 pp. ISBN 974-346-524-3

The thesis on “The Dance of Chong Ethnic Group” aims at studying the dance of Chong Ethnic Group in Krating village, Chanthaburi Province from 1998-2000. The study is based on a string of empirical evidence--related studies, textbooks on the Chong Ethnic Group, interviews with Chong people in the Krating village, observations of the actual ceremonies and videos made of the demonstrations of the ceremonies.

The study shows that the dance of the Chong Ethnic Group is normally performed at three ceremonies including a grand wedding, len phee hing, and len phee rong. The grand wedding is exclusive to the wedding of the eldest daughter of the family and includes three rites: the buffalo fight, Malabar ironwood cutting, and rooster’s singing during which dances will be incorporated. During the first session of the ceremony when the procession of the traditional tray of gifts from the groom to the bride’s family arrives, a mock buffalo fight will be performed. In the show, which takes about 15-20 minutes, two men wearing fake horns imitate the movements of fighting buffalos to the accompaniment of rhythms made by a small group of men pounding the coconut shell-topped bamboo rods and ringing metal bells. The dance is also performed during the second session by the Master of Ceremonies who dances around the married couple and performs the Malabar ironwood cutting rite in which he cuts a make-believe Malabar ironwood tree, called cheng leng, with an axe. In the last session, the dance is performed while the Master of Ceremonies is imitating a rooster’s movements as part of the rooster’s singing rite. Len phee hing and len phee rong, on the other hand, are performed to pay homage to a dead ancestor and invite him to possess the medium. The medium then performs a dance accompanied by traditional tunes to drum and wooden clapper accompaniment.

Costumes are of modern style. The instruments used in the dance during the wedding ceremony include coconut shell-topped bamboo rods to beat out a rhythm and cheng leng, a cone-shaped basketry used in the Malabar ironweed cutting rite. As for the len phee hing and len phee rong ceremonies, the dancer sports a loincloth to identify the dead ancestor who is possessing the medium. The drum used for the ceremonies is a small long drum.

The dance of the Chong Ethnic Group is an integral part of the three ceremonies. However, studies show that there has been a sharp decline in the performance of these ceremonies as the grand wedding ceremony will not be conducted if the eldest daughter marries a man of different race. The len phee hing and len phee rong ceremonies also seem to be in decline; a result of changing social values and a declining faith in the respect for dead ancestors. These unfavorable factors may eventually lead to the demise of the dance of the Chong Ethnic Group. It is suggested that the dance, which is unique to the Chong, be preserved together with a study on the dances of Chong ethnic groups in other villages which may vary from those of the people in Krating village.

Department Dance
Field of study Thai Dance
Academic year 2000

Student’s signature.....
Advisor’s signature.....
Co-advisor’s signature.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญแผนผัง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. ภูมิหลังชาวชอง.....	11
2.1 ความเป็นมาของชาวชอง.....	11
2.2 ลักษณะทางกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวชอง	25
2.2.1 เชื้อชาติของชาวชอง.....	26
2.2.2 ลักษณะทางกายภาพ.....	28
2.2.3 ลักษณะนิสัยและความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	30
2.3 ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวชอง.....	34
2.3.1 ลักษณะทางสังคมของชาวชอง.....	35
2.3.1.1 การแต่งกาย การไว้ทรงผม.....	35
2.3.1.2 สถานที่อยู่ และลักษณะที่อยู่อาศัย.....	36
2.3.1.3 อาหารและการประกอบอาชีพ.....	44
2.3.1.4 เครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ และทำมาหากิน.....	48

บทที่

2.3.2	ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวชอง.....	50
2.3.2.1	ภาษา.....	51
2.3.2.2	เพลงพื้นบ้าน.....	61
2.3.2.3	ความเชื่อ.....	65
2.3.2.4	ขนบประเพณี พิธีกรรม.....	73
2.3.2.5	การฟ้อนรำ.....	90
3.	องค์ประกอบและขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม.....	96
3.1	พิธีแต่งงานใหญ่.....	96
3.1.1	สถานที่.....	96
3.1.2	เครื่องใช้ในการประกอบพิธี.....	98
3.1.3	เครื่องดนตรี.....	101
3.1.4	บทร้อง.....	103
3.1.5	การแต่งกาย.....	104
3.1.6	ผู้ฟ้อนรำ.....	107
3.1.7	ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม.....	107
3.2	พิธีเล่นผีหิ้ง.....	115
3.2.1	สถานที่.....	116
3.2.2	เครื่องใช้ในการประกอบพิธี.....	118
3.2.3	เครื่องดนตรี.....	120
3.2.4	บทร้อง.....	121
3.2.5	การแต่งกาย.....	124
3.2.6	ผู้ฟ้อนรำ.....	127
3.2.7	ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม.....	127
3.3	พิธีเล่นผีโง้ง.....	130
3.3.1	สถานที่.....	130
3.3.2	เครื่องใช้ในการประกอบพิธี.....	132
3.3.3	เครื่องดนตรี.....	136
3.3.4	บทร้อง.....	137
3.3.5	การแต่งกาย.....	137
3.3.6	ผู้ฟ้อนรำ.....	139
3.3.7	ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม.....	139

บทที่

4. การพ็อนร่ำของชาวซอง.....	144
4.1 ภาระบวณทำร่ำในพิธีแต่งงานใหญ่.....	144
4.1.1 ภาระบวณทำชนวัว.....	146
4.1.2 ภาระบวณทำโค่นตะเคียน.....	161
4.1.3 ภาระบวณทำชันไก่.....	178
4.2 ภาระบวณทำร่ำในพิธีเล่นผีหึ่งและเล่นผีโงง.....	186
4.2.1 ภาระบวณทำเชิญผี.....	189
4.2.2 ภาระบวณทำลูกขึ้นนุ่งผ้า.....	192
4.2.3 ภาระบวณทำลูกขึ้นพ็อนร่ำ.....	199
4.3 รวมลักษณะทำร่ำที่ปรากฏในการพ็อนร่ำ.....	213
4.4 วิเคราะห์ทำร่ำ.....	221
4.5 สรุปลักษณะทำร่ำ.....	227
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	235
5.1 บทสรุป.....	235
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	248
รายการอ้างอิง.....	249
ภาคผนวก.....	256
ภาคผนวก ก.....	257
ภาคผนวก ข.....	261
ภาคผนวก ค.....	268
ประวัติผู้เขียน.....	278

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ศิลาจารึกเพ็ญยศ.....	15
2	ศิลาจารึกขอมหลักที่ 52.....	15
3	ทับหลังศิลปะขอมแบบทาลาบรีวัตรทำด้วยศิลา.....	16
4	ทับหลังศิลปะขอมแบบทาลาบรีวัตร (ชำรุด).....	16
5	ทับหลังศิลปะขอมแบบไพทอกเมง.....	17
6	ทับหลังศิลปะขอมแบบปาปวน.....	17
7	ลักษณะทางกายภาพของชาวขอม.....	29
8	ลักษณะการแต่งกายของชาวขอม.....	36
9	ภาพแผนที่แสดงถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวขอม.....	38
10	ภาพแผนที่อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.....	41
11	ภาพลักษณะบ้านของในปัจจุบัน.....	44
12	ภาพขวานปูลู.....	49
13	ภาพเครื่องมือเครื่องใช้อื่น ๆ ในครัวเรือน.....	50
14	ภาพการประกอบพิธีการแต่งงานเล็ก.....	81
15	ภาพเครื่องใช้ในพิธีแต่งงาน.....	81
16	ภาพการประกอบพิธีแต่งงานใหญ่.....	83
17	ภาพการเล่นชนวัว ในพิธีแต่งงานใหญ่.....	83
18	ภาพการเล่นผีหึ่ง.....	86
19	ภาพเครื่องใช้ในพิธีเล่นผีหึ่ง.....	86
20	ภาพการเล่นผีโรง.....	88
21	ภาพเครื่องใช้ในพิธีเล่นผีโรง.....	88
22	ภาพลักษณะโรงที่ปลูกสร้างขึ้นเพื่อประกอบพิธีแต่งงาน.....	97
23	ภาพเครื่องขันหมากในพิธีแต่งงาน.....	100
24	ภาพขงเลง.....	100
25	ภาพเครื่องเซ่นผี ในพิธีแต่งงาน.....	101
26	ภาพเครื่องดนตรี ที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีแต่งงาน.....	102
27	ภาพไม้คันทะลาประกอบการเล่นชนวัว.....	103

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
28	ภาพการแต่งกายของผู้ประกอบพิธี.....	104
29	ภาพการแต่งกายของเจ้าบ่าว.....	105
30	ภาพการแต่งกายของเจ้าสาว.....	106
31	ภาพขบวนแห่ขันหมากในพิธีแต่งงาน.....	108
32	ภาพอุปกรณ์ประกอบการเล่นชนวัวชนควาย.....	108
33	ภาพการเล่นชนวัว ชนควาย.....	109
34	ภาพเจ้าสาวตักน้ำล้างเท้าให้เจ้าบ่าว.....	110
35	ภาพเจ้าบ่าว เจ้าสาว นั่งคู่กันหน้าโคกเหมอ.....	111
36	ภาพหมอปลู๊กทำพิธีโค่นตะเคียน.....	111
37	ภาพหมอปลู๊กทำพิธีโค่นตะเคียน.....	112
38	ภาพแสดงบริเวณสถานที่ประกอบพิธี.....	117
39	ภาพหิ้งใส่เครื่องเซ่นผี.....	118
40	เครื่องใช้สำหรับเล่นผีหิ้ง.....	119
41	ภาพเครื่องดนตรีประกอบการเล่นผีหิ้ง.....	120
42	การแต่งกายของผู้ประกอบพิธี.....	124
43	ภาพขณะวิญญานเข้าสิงร่างทรง.....	125
44	ภาพการเซ่นผีก่อนเริ่มเล่นผีหิ้ง.....	126
45	ภาพหมอครอบสวดคาถาชุมนุมเทวดา.....	126
46	ภาพหมอครอบพ่นน้ำมนต์ให้ร่างทรง.....	129
47	ภาพโรงที่ปลู๊กขึ้นประกอบพิธีเล่นผีโง้ง.....	131
48	ภาพजूดและบายศรี.....	133
49	ภาพกระบุงข้าวสาร.....	133
50	ภาพไก่ที่ใช้ในพิธีเล่นผีโง้ง.....	134
51	ภาพหล้าที่ใช้ในพิธีเล่นผีโง้ง.....	134

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
52	ภาพสำหรับกับข้าวคาวหวานและขนม.....	135
53	ภาพเสื้อผ้าและผ้าถุงที่ใช้ในพิธีเล่นผีโรง.....	135
54	ภาพเสื้อผ้าและผ้าถุงที่ใช้ในพิธีเล่นผีโรง.....	136
55	ภาพการแต่งกายของร่างทรง.....	138
56	ภาพหมอครอบสวดชุมนุมเทวดา.....	140
57	ภาพมือเล่นผีโรง หมอเชิญร้องเชิญดวงวิญญาณ.....	140
58	ภาพร่างทรงเมื่อถูกผีเข้า.....	141
59	ภาพการส่งผี.....	141
60	ภาพหมอปลุกพ่นน้ำมันตีให้ร่างทรง.....	142
61	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดสวมเขา ทำย่อยที่ 1 จับเขา.....	148
62	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดสวมเขา ทำย่อยที่ 2 สวมเขา.....	149
63	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดกางแขนม้วนมือ ทำย่อยที่ 1 กางแขน.....	150
64	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดกางแขนม้วนมือ ทำย่อยที่ 2 งอแขน.....	151
65	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดกางแขนม้วนมือ ทำย่อยที่ 3 ม้วนมือ.....	152
66	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดกางแขนม้วนมือ ทำย่อยที่ 4 ตึงมือ.....	153
67	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิจ้อง ทำย่อยที่ 1 ทำป้อง.....	154
68	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิจ้อง ทำย่อยที่ 2 ท้ามอง.....	155
69	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิวชน ทำย่อยที่ 1 ทำชนเขาซ้าย.....	156
70	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิวชน ทำย่อยที่ 2 ทำชนเขาขวา.....	157
71	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิวถอย ทำย่อยที่ 1 ทำจับแขนถอยหลัง..	158
72	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดขวิด ทำย่อยที่ 1 ทำจับเขาขวิดซ้าย.....	159
73	ภาพกระบวนการทำขวัญวิชุดวิวขวิด ทำย่อยที่ 2 ทำจับเขาขวิดขวา....	160
74	ภาพกระบวนการทำโค่นตะเคียน ชุดพาดขวาน ทำย่อยที่ 1 ทำจับขวาน	162
75	ภาพกระบวนการทำโค่นตะเคียน ชุดพาดขวาน ทำย่อยที่ 2 พาดแขนซ้าย	163
76	ภาพกระบวนการทำโค่นตะเคียน ชุดพาดขวาน ทำย่อยที่ 3 พาดแขนขวา	164
77	ภาพกระบวนการทำโค่นตะเคียน ชุดพาดขวาน ทำย่อยที่ 4 พาดแขนซ้าย	165

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
78	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดแบกขวาน ทำย่อยที่ 1 แบกขวานบ่าขวา	166
79	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดแบกขวาน ทำย่อยที่ 2 ท่ามองซ้าย...	167
80	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดแบกขวาน ทำย่อยที่ 2 ท่ามองซ้าย.....	168
81	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดแบกขวาน ทำย่อยที่ 4 ท่าแบกขวานมือ ไหล่หลัง.....	169
82	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดเดินวง ทำย่อยที่ 1 แบกขวานจับข้าง.....	170
83	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดเดินวง ทำย่อยที่ 2 แบกขวานตั้งมือ.....	171
84	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดเดินวง ทำย่อยที่ 3 แบกขวานม้วนมือ.....	172
85	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดเดินวง ทำย่อยที่ 4 แบกขวานตั้งวงกลาง.....	173
86	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดโคนตะเคียน ทำย่อยที่ 1 ท่าจับขวานที่ปาก...	174
87	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดโคนตะเคียน ทำย่อยที่ 2 ท่าชูขวาน.....	175
88	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดโคนตะเคียน ทำย่อยที่ 3 ท่าเงี้ยวขวาน.....	176
89	ภาพกระบวนการทำโคนตะเคียน ชูดโคนตะเคียน ทำย่อยที่ 4 ท่าโคนตะเคียน....	177
90	ภาพกระบวนการทำชันไก่อ ชูด ตีปึก ทำย่อยที่ 1 ท่าตีปึกขวา.....	179
91	ภาพกระบวนการทำชันไก่อ ชูด ตีปึก ทำย่อยที่ 2 ท่าตีปึกซ้าย.....	180
92	ภาพกระบวนการทำชันไก่อ ชูดโก่งคอชัน ทำย่อยที่ 1 ท่าตบสะโพก.....	181
93	ภาพกระบวนการทำชันไก่อ ชูดโก่งคอชัน ทำย่อยที่ 2 ท่าโก่งคอ.....	182
94	ภาพกระบวนการทำเชิญผี ทำย่อยที่ 1 นั่งไหวเอนตัว.....	189
95	ภาพกระบวนการทำเชิญผี ทำย่อยที่ 2 นั่งไหวโยกตัว.....	190
96	ภาพกระบวนการทำเชิญผี ทำย่อยที่ 2 นั่งไหวโยกตัว.....	191
97	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 1 ห่มผ้าแถบ.....	192
98	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 2 ห่มผ้าสไบ.....	193
99	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 3 โปกหาหัว.....	194
100	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 4 คาดเอว.....	195
101	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 5 พาดบ่า.....	196
102	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 6 พับวางบนศีรษะ.....	197
103	ภาพกระบวนการทำลูกขึ้นนุ่งผ้า ทำย่อยที่ 7 ใส่เสื้อนุ่งผ้า.....	198

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
104	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 1 กำมือขย่มตัว.....	199
105	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 2 กำมือเหวี่ยงแขน.....	200
106	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 3 กำมือโยกตัว.....	201
107	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 4 กำมือยำเท้า.....	202
108	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 5 กวาดมือไปข้างหลัง.....	203
109	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 6 ทำตั้งมือขึ้นด้านหน้า.....	204
110	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 7 กัดมือจับระดับไหล่.....	205
111	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 8 กัดมือจับก้มตัว.....	206
112	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 9 กัดมือจับส่งหลัง.....	207
113	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 10 แบนมือยื่นไปข้างหน้า.....	208
114	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 11 ม้วนจับ ตั้งวง.....	209
115	ภาพกระบวนการทำลูกชิ้นพ็อนรำ ทำย่อยที่ 12 ส่วยมือ.....	210

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงภาพรวมการประกอบพิธีแต่งงานใหญ่.....	145
2	แจกแจงลักษณะท่ารำที่ปรากฏในการฟ้อนรำในพิธีแต่งงาน	185
3	ตารางแสดงภาพรวมการประกอบพิธีเล่นผีหิ้งและเล่นผีโง่ง	187
4	ตารางแจกแจงลักษณะท่ารำที่ปรากฏในการฟ้อนรำในพิธีเล่น ผีหิ้งเล่นผีโง่ง.....	212
5	ตารางแจกแจงลักษณะท่ารำที่ปรากฏในการฟ้อนรำของ ชาวซอง.....	222
6	ตารางแจกแจงทิศทางการเคลื่อนไหวในการฟ้อนรำของ ชาวซอง.....	225

สารบัญแผนผัง

แผนผังที่		หน้า
1	แผนผังแสดงลักษณะเมืองจันทบุรีโบราณ.....	18
2	แผนผังแสดงลักษณะการแบ่งสัดส่วนภายในบ้านแบบดั้งเดิม.....	43
3	แผนผังแสดงความสัมพันธ์ของภาษาในตระกูล มอญ เขมร.....	53
4	แผนผังแสดงลักษณะสถานที่ในการประกอบการเล่นผีหิ้ง.....	117
5	แผนผังแสดงลักษณะพื้นที่ในการประกอบพิธีกรรม.....	218